

## POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu  
w dniu 20 maja 2026 r.  
w sprawie **W.U.** i **J.U.**  
wniosku obrońcy  
o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,  
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

**postanowił:**

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego A.B. od udziału w  
sprawie o sygn. akt III KK 144/25.**

W następstwie sygnalizacji obrońcy skazanych W.U. i J.U. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 12 marca 2025 r., sygn. akt III KO 116/24:

- wznowił z urzędu, w określonym zakresie, postępowanie karne w sprawie wymienionych skazanych w zakresie rozstrzygnięcia w pkt I wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2024 r., sygn. akt III KK 203/23, uchylił pkt I tego wyroku, nadto uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie o sygn. akt III Ka 145/22 w zakresie, w jakim utrzymał on w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie o sygn.

akt X K 59/19 co do czynu przypisanego W. U. w pkt VI sentencji wyroku i postępowanie karne wobec niego co do tego czynu umorzył,

- wznowił z urzędu postępowanie kasacyjne w sprawie o sygnaturze akt III KK 203/23 w zakresie rozstrzygnięcia w pkt II (oddalało kasacje obrońcy skazanych, przy czym dotyczącą W. U. „w pozostałej części”) i sprawę w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym.

Po wydaniu tego wyroku sprawa W. U. i J. U. została zarejestrowana pod sygn. III KK 144/25 i przydzielona sędziemu Sądu Najwyższego J.B., który wystąpił o wyłączenia go od udziału w tej sprawie. Żądanie to zostało zarejestrowane w kontrolce rozstrzygnięć incydentalnych (KRI) pod numerem 915 i przekazane do rozpoznania wyznaczonej sędzi Sądu Najwyższego M.B.. Sędzia złożyła oświadczenie, w którym wskazała, że była członkiem składu orzekającego w sprawie III KK 203/23, w związku z czym wobec niej mogą zachodzić okoliczności wynikające z art. 41 § 1 k.p.k. przy rozpoznawaniu osobistego wniosku o wyłączenie SSN J. B. Sprawa trafiła do referatu SSN A.D., o której wyłączenie po uzyskaniu informacji o składzie wnioskował obrońca skazanych. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 13 czerwca 2025 r. (KRI 1033) wniosek ten pozostawił bez rozpoznania. W uzasadnieniu wskazał, że z chwilą złożenia przez SSN M. B. oświadczenia o wyłączenie jej od udziału w sprawie, które z uwagi na treść art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k. należało potraktować jako oświadczenie złożone w trybie art. 42 § 2 k.p.k., „nastąpiło *ex lege* wyłączenie jej od udziału w sprawie. Tym samym zarówno postępowanie o wyłączenie sędziego SSN M.B. (zarejestrowane pod numerem KRI 949) o wyłączenie jej od udziału w sprawie o wyłączenie sędziego J. B. (KRI 915), jak i postępowanie o wyłączenie SSN A.D. (zarejestrowana pod numerem KRI 1033), należało uznać za bezprzedmiotowe”. Następnie Sąd Najwyższy:

- postanowieniem z dnia 17 lipca 2025 r. wniosek sędziego M. B. o wyłączenie jej od udziału w rozpoznaniu wniosku sędziego J.B. o wyłączeniu go od rozpoznania sprawy o sygn. akt III KK 144/25 pozostawił bez rozpoznania,

- postanowieniem z dnia 18 września 2025 r. wyłączył sędziego SN J.B. od rozpoznania sprawy o sygn. akt III KK 144/25, po czym sprawa ta została przydzielona do referatu sędziego SN S.S.,

- na wniosek obrońcy skazanych postanowieniem z dnia 9 stycznia 2026 r. wyłączył sędziego S. S. od udziału w sprawie o sygn. akt III KK 144/25, po czym sprawa ta została przydzielona do referatu sędziego SN A.B. I w tym przypadku obrońca skazanych (zastępca adwokata dotychczas występującego w sprawie, który zaprzestał wykonywania zawodu) wystąpił z wnioskiem o wyłączenie sędziego. W obszernym piśmie poruszył szereg wątków, m.in. wskazał, że:

- sędzia A.B. status sędziego Sądu Najwyższego uzyskał w następstwie wzięcia udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 poz. 3), zatem z naruszeniem zakazu „bycia sędzią we własnej sprawie” musiałby rozstrzygać co do zarzutu kasacji obrońcy podnoszącego brak ustosunkowania się przez Sąd odwoławczy do zarzutu jednej z apelacji, w którym zakwestionowano status orzekającego w sprawie sędziego Sądu Rejonowego w Rzeszowie oraz co do wniosku obrońcy z dnia 18 września 2025 r. o uwzględnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci nienależytej obsady Sądu Okręgowego w Rzeszowie orzekającego w sprawie o sygn. akt III Ka 145/22,

- wadliwość powołania sędziego A.B. na sędziego Sądu Najwyższego związana z udziałem w procesie nominacyjnej Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. każdorazowo skutkuje uznaniem sądu z jego udziałem za sąd nienależycie obsadzony. Wadliwość ta jest pogłębiona przez fakt, że pierwotnie sędzia A.B. został powołany do orzekania w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN, której status i prerogatywy budzą poważne wątpliwości, przy czym powołanie sędziów do tej Izby nastąpiło pomimo wstrzymania przez Naczelny Sąd Administracyjny wykonania uchwały KRS rekomendującej powołanie dwudziestu kandydatów na sędziów Sądu Najwyższego z przydziałem do orzekania w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych,

- przedmiotowa sprawa kasacyjna została przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu z powodu udziału w poprzednim składzie sędziów, którzy podobnie jak sędzia A.B. zostali powołani na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w dotkniętą wadą prawnej procedurze z udziałem Krajowej

Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie r ustawy z dnia 8 grudnia 2017. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, czyli w sposób niezgodny z Konstytucją RP,

- wyłączenie sędziego A.B. od udziału w omawianej sprawie „jawi się jako głęboko konieczne nie tylko z punktu widzenia ochrony praw stron postępowania, lecz również dla zachowania spójności orzecniczej Sądu Najwyższego oraz zapewnienia, aby ponowne rozpoznanie kasacji nie było obciążone tą samą wadą, która legła u podstaw wznowienia wcześniejszego postępowania”,

- „Sąd Najwyższy wielokrotnie już wskazywał na potrzebę wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego A.B. od rozpoznania przydzielonych mu spraw” (obrońca podał daty i sygnatury kilku postanowień Sądu Najwyższego).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przebieg postępowania w przedmiotowej sprawie obrazuje jak głęboko zakłócające funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości były niektóre uregulowania ustawowe uchwalane w Polsce po 2015 r., przede wszystkim ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r., która wyłącznie politykom przekazała kształtowanie osobowego składu Krajowej Rady Sądownictwa, według Konstytucji (art. 186 ust. 1) mającej stać na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Gdy uwzględnić główne źródło zagrożeń dla niezależności sądów i niezawisłości sędziów, jest oczywiste, że zdolność do rzeczywistego realizowania przez tak ukształtowaną Radę wspomnianego zadania jawi się jako wysoce wątpliwa, a wątpliwości te znalazły potwierdzenie w funkcjonowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na przestrzeni minionych 8 lat. Jeżeli zaś chodzi o wniosek obrońcy W. U. i J. U. o wyłączenie sędziego A.B. od udziału w sprawie kasacyjnej tych skazanych o sygn. akt III KK 144/25, to zasługiwał on na uwzględnienie. Został obszernie i przekonująco umotywowany, trafnie wskazując na konieczność wydania postulowanej decyzji.

Sąd Najwyższy w mającej moc zasady prawnej, a więc wiążącej wszystkie składy tego Sądu, uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, stwierdził m.in., że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba

powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Radzie Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o oraz niektórych innych ustaw”. Przekonujące argumenty, że uchwały tej nie zdezaktualizował wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, przedstawiono w szeregu orzeczeniach Sądu Najwyższego (zob. np. postanowienia: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 12 maja 2022 r., V KO 37/22; z dnia 17 września 2024 r., I KZ 26/24; wyrok z dnia 19 listopada 2025 r., I KK 44/25 i in.). Jest faktem, że sędzia Sądu Najwyższego A.B. do pełnienia urzędu na tym stanowisku został powołany przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany w oparciu o przepisy wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., zatem ma rację obrońca, że procedujący z jego udziałem Sąd Najwyższy byłby sądem nienależycie obsadzonym, a wydane orzeczenie byłoby dotknięte tym samym uchybieniem, którego stwierdzenie skutkowało wznowieniem postępowania kasacyjnego w sprawie III KK 203/23. Zatem wzgląd na zapobieżenie wystąpienia kolejny raz tego samego uchybienia w ponowionym postępowaniu kasacyjnej nakazywał uwzględnienie złożonego przez obrońcę wniosku. Przemawiała też za tym okoliczność, że w oczekującej na rozpoznanie kasacji podniesiono m.in. zarzut nienależytej obsady Sądu pierwszej instancji, wobec orzekania w sprawie sędzi powołanej do pełnienia urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., nadto później zasygnalizowano zaistnienie takiej samej bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w odniesieniu do Sądu odwoławczego, co z uwagi na treść art. 536 k.p.k. musi być przedmiotem uwagi Sądu Najwyższego. W takim razie zasadna jest obawa, że oceniając zarzut kasacji i przedłożoną sygnalizację, sędzia A.B. miałby w polu widzenia własny status zawodowy, który podałby w wątpliwość, gdyby podzielił argumentację obrońcy skazanych w zakresie wspomnianego uchybienia. W tym względzie należało również mieć w polu widzenia uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, w której m.in. wskazano, że środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania sędziego nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba

powołana w takiej samej procedurze. Niewątpliwie odnosi się to również do rozpoznania nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[WB}

[a.ł]